

Landschapsbeheer Flevoland
Zorg voor ons landschap

Landschapsbeheer Flevoland
Botter 14-03
8232 JP Lelystad

t: 0320-294939
e: flevoland@landschapsbeheer.net
www.landschapsbeheerflevoland.nl

Rapport

Addendum beschermde soorten Zeeheldenwijk

LBF
oktober, 2022

Burgerparticipatie

Landschapsbeheer stimuleert betrokkenheid van bewoners bij de natuur en het landschap in de eigen leefomgeving. Samen verantwoordelijk voor de inrichting en het beheer van de eigen 'achtertuin'.

Landschap

Singels, laanbomen, bermen, dijken, dorpsbossen, weilanden, akkers, stedelijk groen en groot open water zijn dragers van het landschap. Beheer, behoud en ontwikkeling van deze landschapselementen dragen bij aan de beleving van ons landschap.

Cultuurhistorie en Aardkunde

De geschiedenis van Flevoland heeft mens en landschap bepaald. Om de eigen leefomgeving goed te begrijpen speelt kennis van het ontstaan van het gebied een belangrijke rol.

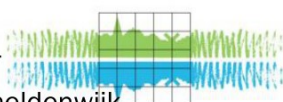

Soortenbeheer

In het Flevolandse landschap horen tal van plant- en diersoorten. De (tijdelijke) aanvullende maatregelen die Landschapsbeheer uitvoert, dragen bij aan het realiseren van een zelf functionerend ecosysteem.

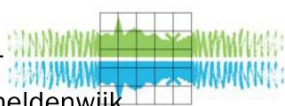
Titel : Addendum beschermde soorten Zeeheldenwijk
Auteur : LBF
Datum : september, 2023
Rapportnr : LBF-2023-035

Landschapsbeheer Flevoland
Botter 14-03
8232 JP Lelystad
t: 0320-294939
e: flevoland@landschapsbeheer.net
www.landschapbeheerflevoland.nl

Inhoud

1. Inleiding	4
2. Materiaal-methode.....	4
3. Resultaten	5
4. Hoe nu verder?.....	9
5. Literatuur	9

1. Inleiding

In 2018 heeft Landschapsbeheer Flevoland een onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde soorten in de Zeeheldenwijk en de Urkervaart (Reinhold, 2018). Enerzijds een quick-scan waarbij ingeschat is welke soorten aanwezig zouden kunnen zijn, en een veldonderzoek naar de soorten die uit de analyse voor zouden kunnen komen en die mogelijk negatieve effecten ondervinden van de werkzaamheden.

Op basis van dit onderzoek is toen voor de werkzaamheden aan de Urkervaart een ontheffing Wet natuurbescherming aangevraagd en verkregen voor otter en meervleermuis. Voor de werkzaamheden in de Zeeheldenwijk is een ontheffing voor de rugstreeppad verkregen.

De verkregen ontheffingen hadden betrekking op de realisatie van de brug (meervleermuis en otter) die gerealiseerd is of voor de grondwerkzaamheden (rugstreeppad). Deze laatste ontheffing loopt nog tot 2025.

De Wet natuurbescherming heeft sinds 2018 ook enkele veranderingen ondergaan. In Flevoland zijn een aantal vrijgestelde soorten van de vrijstellingslijst gehaald en de beschermingsstatus van een aantal vogelnesten is gewijzigd. Voldoende redenen om de quickscan van 2018 nog eens over te doen en om te bepalen of er reden is om ook voor andere soorten nog een ontheffing aan te vragen.

2. Materiaal-methode

De Wet natuurbescherming kent een lange lijst van beschermde soorten. Om deze hanteerbaarder te krijgen, heeft Landschapsbeheer Flevoland deze lijst ingekort voor de soorten die aanwezig kunnen zijn binnen de gemeente Urk. De lijst is waarschijnlijk langer dan dat er werkelijk voorkomen in de gemeente, maar daarmee wordt voorkomen dat er beschermde soorten 'vergeten' worden.

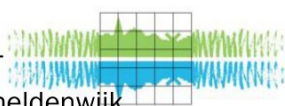
Voor het studiegebied is eenzelfde inschatting gemaakt. Welke soorten kunnen in het gebied voorkomen en vormt dan de geplande ontwikkeling een bedreiging voor de soort?

Indien de werkzaamheden of het eindresultaat effect kan hebben is de soort nader beschreven.

Of de dieren voor kunnen komen is gebaseerd op het veldwerk dat Landschapsbeheer Flevoland de laatste jaren heeft uitgevoerd in het gebied. In 2018 heeft Landschapsbeheer Flevoland een eerste quick-scan gemaakt over de natuurwaarden in het gebied en nader onderzoek gedaan naar de vleermuizen, otter, en de rugstreeppad.

Vervolgens heeft Landschapsbeheer Flevoland de nodige veldbezoeken gebracht om de rugstreeppadpopulatie te volgen en om de werkzaamheden in de Zeeheldenwijk ecologisch te begeleiden.

Op basis van dit veldwerk is bepaald of er reden is om meer nader onderzoek uit te voeren naar beschermde soorten en/of een ontheffing Wet natuurbescherming noodzakelijk is.

3. Resultaten

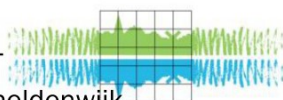
Tabel 1 beschrijft de beschermde soorten Wet natuurbescherming van de Noordoostpolder. In de laatste kolom is aangegeven welke soorten in het studiegebied voor kunnen komen en wellicht hinder ondervinden van de werkzaamheden of van het eindresultaat. Een aantal hiervan betreft soorten van de vrijstellingslijst van Flevoland. Voor deze soorten geldt dat er geen ontheffing Wet natuurbescherming hoeft worden aangevraagd maar dat de zorgplicht wel van toepassing is.

Ook voor broedende vogels in zijn algemeenheid geldt dat er geen ontheffing Wet natuurbescherming mogelijk is. Broedende vogels mogen nooit zodanig verstoord worden tijdens werkzaamheden dat hun broedsucces in gevaar komt. Soort(groepen) met een **X** worden nader beschreven omdat deze soorten mogelijk voorkomen in het plangebied en mogelijk hinder ondervinden.

Tabel 1 (Mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten in het studiegebied. De lijst is samengesteld op basis van de NDFF en expert judgement. Het betreft de beschermde planten en dieren volgens de Wet natuurbescherming zoals die mogelijk voorkomen in Flevoland onderverdeeld in het wetsartikel waarin de soort beschreven staat. De lijst is ruim geïnterpreteerd zodat bij de analyse of beschermde soorten aanwezig kunnen zijn, er geen soorten vergeten worden. De beschermde nesten van enkele vogels zijn onderverdeeld in categorieën zoals de Provincie Flevoland die vastgesteld heeft januari 2021. 1=nesten die ook buiten het broedseizoen door vogels gebruikt worden; 2 nesten van honkvaste koloniebroeders; 3= nesten van honkvaste vogels; 4=vogels die jaarlijks zelfde nest gebruiken en niet of nauwelijks in staat zijn zelf een nest te bouwen; 5a=honkvaste nesten maar wel flexibel. In beginsel jaarrond beschermd tenzij ecooloog anders aantoont; 5b=honkvaste nesten maar wel flexibel. In beginsel niet jaarrond beschermd tenzij ecooloog anders aantoont.

Soortgroep	Nederlandse naam	Vogel-richtlijn (§ 3.1 artikel 3.1 t/m)	Habitatrichtlijn (§ 3.2 artikel 3.5 - 3.9)	Andere Soorten (§ 3.3 artikel 3.10 - FL vrijstelling)	Flevoland	Noordoostpolder	reproducerend	in studiegebied
broedende vogels	allen	VR			f	n	x	X
nest 1	kerkuil	VR			f	n	x	n
nest 1	steenuil	VR			f	n	x	n
nest 2	gierzwaluw	VR			f	n	x	n
nest 2	huismus	VR			f	n	x	X
nest 2	roek	VR			f	n		n
nest 3	boerenzwaluw	VR			f	n	x	X
nest 3	grote gele kwikstaart	VR			f	n		n
nest 3	torenvalk	VR			f	n	x	X
nest 4	bosuil	VR			f	n	x	n
nest 4	ransuil	VR			f	n	x	X
nest 5a	boomvalk	VR			f	n	x	X
nest 5a	buizerd	VR			f	n	x	X
nest 5a	havik	VR			f	n	x	n
nest 5a	oehoe	VR			f	n		n
nest 5a	ooievaar	VR			f	n	x	n
nest 5a	raaf	VR			f	n	x	n
nest 5a	rode wouw	VR			f	n	x	n
nest 5a	sperwer	VR			f	n	x	n
nest 5a	wespendief	VR			f	n	x	n
nest 5a	zwarte wouw	VR			f	n		n
nest 5a	zeearend	VR			f	n	x	n
nest 5b	blauwe reiger	VR			f	n	x	n

nest 5b	draaihals	VR				f	n		n
nest 5b	groene specht	VR				f	n	x	n
nest 5b	grote bonte specht	VR				f	n	x	x
nest 5b	huiszwaluw	VR				f	n	x	n
nest 5b	ijsvogel	VR				f	n	x	n
nest 5b	kleine bonte specht	VR				f	n	x	n
nest 5b	middelste bonte specht	VR				f	n		n
nest 5b	oeverzwaluw	VR				f	n	x	n
nest 5b	spreeuw	VR				f	n	x	x
nest 5b	tapuit	VR				f	n		n
nest 5b	zwarte specht	VR				f	n	x	n
Zoogdieren	aardmuis			AS	x	f	n	x	x
Zoogdieren	bever		HR			f	n	x	n
Zoogdieren	boomarter			AS		f	n	x	n
Zoogdieren	bosmuis			AS	x	f	n	x	x
Zoogdieren	bosvleermuis		HR			f	n	x	n
Zoogdieren	bunzing			AS		f	n	x	x
Zoogdieren	damhert			AS		f		x	n
Zoogdieren	das			AS		f	n	x	n
Zoogdieren	dwergmuis			AS	x	f	n	x	x
Zoogdieren	dwergspitsmuis			AS	x	f	n	x	x
Zoogdieren	edelhert			AS		f		x	n
Zoogdieren	eekhoorn			AS		f	n	x	n
Zoogdieren	egel			AS	x	f	n	x	x
Zoogdieren	franjestaart		HR			f	n	x	n
Zoogdieren	gewone bosspitsmuis			AS	x	f	n	x	x
Zoogdieren	gewone dwergvleermuis		HR			f	n	x	x
Zoogdieren	gewone grootoorvleermuis		HR			f	n	x	n
Zoogdieren	haas			AS	x	f	n	x	x
Zoogdieren	hermelijn			AS		f	n	x	n
Zoogdieren	huisspitsmuis			AS	x	f	n	x	x
Zoogdieren	kleine dwergvleermuis		HR			f	n	x	x
Zoogdieren	konijn			AS	x	f	n	x	x
Zoogdieren	laatvlieger		HR			f	n	x	x
Zoogdieren	meervleermuis		HR			f	n	x	x
Zoogdieren	noordse woelmuis		HR					x	n
Zoogdieren	otter		HR			f	n	x	x
Zoogdieren	ree			AS	x	f	n	x	n
Zoogdieren	rosse vleermuis		HR			f	n	x	x
Zoogdieren	rosse woelmuis			AS	x	f	n	x	x
Zoogdieren	ruige dwergvleermuis		HR			f	n	x	x
Zoogdieren	steenarter			AS		f	n	x	x
Zoogdieren	tweekleurige vleermuis		HR			f	n	x	x
Zoogdieren	veldmuis			AS	x	f	n	x	x
Zoogdieren	vos			AS	x	f	n	x	x
Zoogdieren	waterspitsmuis			AS		f	n	x	n
Zoogdieren	watervleermuis		HR			f	n	x	x
Zoogdieren	wezel			AS		f	n	x	x
Zoogdieren	woelrat			AS	x	f	n	x	x
Zoogdieren	wolf		HR			f	n	x	n
Amfibieën	alpenwatersalamander			AS		f	n	x	n
Amfibieën	bruine kikker			AS	x	f	n	x	x

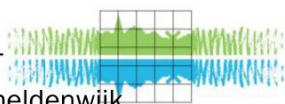

Amfibieën	gewone pad		AS	x	f	n	x	x
Amfibieën	kamsalamander	HR			f	n	x	n
Amfibieën	kleine watersalamander		AS	x	f	n	x	x
Amfibieën	meerkikker		AS	x	f	n	x	x
Amfibieën	bastaard kikker		AS	x	f	n	x	x
Amfibieën	rugstreeppad	HR			f	n	x	x
Amfibieën	vroedmeesterpad	HR			f	n	x	n
Reptielen	levendbarende hagedis		AS		f	n	x	n
Reptielen	ringslang		AS		f	n	x	n
Reptielen	zandhagedis	HR			f		x	n
Vissen	beekprik		AS					n
Vissen	grote modderkruiper		AS		f		?	n
Vissen	houting	HR						n
Vissen	kwabaal		AS		f	n	x	n
Vissen	steur	HR			f		?	n
Weekdieren	platte schijfhoren	HR			?	?		n
Insecten	gevlekte witsnuitlibel	HR			f	n	x	n
Insecten	grote vos		AS		f	n	?	n
Insecten	grote vuurvinder	HR			f	n	?	n
Insecten	grote weerschijnvlinder		AS		f	n	x	n
Insecten	noordse winterjuffer	HR			f	n	x	n
Insecten	rivierrombout	HR			f	n	?	n
Insecten	teunisbloempijlstaart				f			x
Insecten	sleedoornpage		AS		f?		?	n
Mossen	tonghaarmuts				f	?	x	n
Planten	akkerboterbloem		AS		f	n	x	n
Planten	bergnachtorchis		AS		f			n
Planten	blaasvaren		AS		f	n	x	n
Planten	bruinrode wespenorchis		AS		f		x	n
Planten	geelgroene wespenorchis		AS		f		x	n
Planten	glad biggenkruid		AS		f	n	x	n
Planten	groensteel		AS		f	n	x	n
Planten	grote bosaardbei		AS		f	n	x	n
Planten	kluwenklokje		AS		f	n	x	n
Planten	muurbloem		AS		f		x	n
Planten	naakte lathyrus		AS		f		x	n
Planten	smalle raai		AS		f		x	n
Planten	stofzaad				f	n	x	n
Planten	wilde ridderspoor		AS		f		x	n
Planten	wolfskers		AS		f	n	x	n

Broedende vogels

De locatie Zeeheldenwijk was voorheen akkerbouwgebied met vrij hoge dichtheden kievit. Deze soort is vrij trouw aan de nestlocatie en het is dus aannemelijk de soort broedpogingen blijft doen zoals ook bleek in 2022. Ook de rietkragen worden gebruikt als broedlocatie van vogels.

Broedende vogels mogen niet zodanig verstoord worden dat het broedsucces teniet gedaan wordt. Het is dus het meest effectief om buiten de broedperiode te werken (globaal 15 maart-15 augustus vanwege de kleine karekiet) of door ervoor te zorgen dat er geen broedende vogels aanwezig kunnen zijn door buiten de broedperiode maatregelen te nemen. Mocht er dan onverhoopt toch een vogel in het werkgebied gaan broeden dan mag dit nest nooit zodanig verstoord worden dat het broedresultaat negatief beïnvloed wordt.

Huismus, boerenzwaluw en kerkuil

In de bestaande gebouwen is er kans op beschermde verblijfplaatsen. Deze gebouwen gaan voorlopig nog niet tegen de grond en hun jachtgebied blijft voorlopig nog behouden. Er is voor de korte termijn geen aanleiding om hiervoor al een ontheffing Wet natuurbescherming te regelen en om nader onderzoek te doen naar deze soorten.

Roofvogels, ransuil, grote bonte specht en spreeuw

In de singels rondom de bestaande erven kunnen roofvogels, ransuil, grote bonte specht of spreeuw verblijven. Deze erfsingels worden de eerste jaren nog niet aangetast en het jachtgebied van de soorten blijft vooralsnog voldoende behouden. Er is voor de korte termijn geen aanleiding om hiervoor al een ontheffing Wet natuurbescherming te regelen en om nader onderzoek te doen naar deze soorten.

Vleermuizen m.u.v. water- en meervleermuis

In de gebouwen op de erven of in de erfsingels zouden verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen zijn. De eerste jaren zullen hier geen werkzaamheden verricht worden en het jachtgebied van de vleermuizen blijft beschikbaar. Er is voor de korte termijn geen aanleiding om hiervoor om nader onderzoek te doen naar deze soorten of om een ontheffing Wet natuurbescherming te regelen.

Water- en meervleermuis

Naast de verblijfplaatsen van de vleermuizen zijn ook de essentiële vliegroutes van vleermuizen beschermd. De meeste soorten hebben vliegroutes langs bomenrijen, rietkragen en andere lijnstructuren in het landschap. De komst van een woonwijk in een akkerbouwgebied leidt tot meer structuren dan voorheen dus voor die soorten is de komst van een woonwijk gunstig. Water- en meervleermuis hebben hun vliegroute met name boven het water. In tegenstelling tot veel andere vleermuissoorten mijden ze echter sterk verlicht oppervlaktewater en dan met name verlichting dat over de lengterichting schijnt. Reden waarom er bij de ontwikkeling van de brug rekening is gehouden met deze soorten.

Gezien de werkzaamheden aan de oevers en de ontwikkeling van huizen en infrastructuur als wegen langs de overs van de Urkervaart is duidelijkheid hoe rekening gehouden moet worden met deze soorten die licht mijden **is een ontheffing Wet natuurbescherming nodig**.

Bunzing en wezel

Met name in de rietstroken kunnen wezel en bunzing voorkomen om te jagen op muizen respectievelijk amfibieën. Een verblijfplaats zal in de rietstrook voor de bunzing niet aanwezig zijn omdat de rietkraag te weinig dekking biedt. Voor de wezel liggen er wel kansen want zijn leefgebied en benodigde ruimte is minder dan die van de bunzing.

Een ontheffing Wnb is niet nodig voor de bunzing omdat hij op het terrein voldoende andere foerageermogelijkheden krijgt en zelfs het areaal jachtgebied op termijn toeneemt.

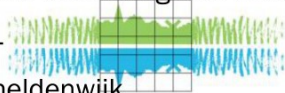
Voor de wezel is er wel reden om aan te nemen dat er verblijfplaatsen zijn en daarom zal er rekening gehouden moeten worden met deze soort. **Een ontheffing Wnb is voor de wezel nu wel nodig**. In 2018 stond de wezel nog op de vrijstellingslijst.

Otter

De otter komt voor langs de oevers van de Urkervaart. Meerdere sporen zijn de afgelopen jaren gevonden. Dat de otter daadwerkelijk voortplant in de smalle rietzone is uitgesloten. De otter komt hier vooral om van het ene gebied naar het andere gebied te lopen of om tijdelijk te foerageren.

Op de langere termijn zal de Zeeheldenwijk meer kansen bieden voor de otter omdat er meer oppervlaktewater komt en dat het watertype anders is dan de vaart. De verwachting is dat de Zeeheldenwijk een bijdrage gaat leveren aan de overlevingskansen van jonge vissen.

Er is geen reden te veronderstellen dat de werkzaamheden in de Zeeheldenwijk en de uiteindelijke ontwikkeling van de Zeeheldenwijk een negatieve bijdrage levert aan de populatie van de otter. Er hoeft derhalve ook geen ontheffing Wet Natuurbescherming geregeld te worden.

Steenmarter

Steenmarters zullen in het studiegebied voorkomen om te jagen. Verblijfplaatsen lijken in het open gebied niet aanwezig. Dieren zouden nog in en om de erven een verblijfplaats kunnen hebben. Deze erven en singels zullen de eerstkomende jaren niet veranderen, en de steenmarter houdt voldoende mogelijkheden om te jagen in de Zeeheldenwijk. Het is uiteindelijk een soort die vaak voorkomt bij menselijke bebouwing. Er is dan ook geen aanleiding om extra aandacht te besteden aan de steenmarter en een ontheffing wet natuurbescherming is niet nodig.

Rugstreeppad

In 2018 is geadviseerd om rekening te houden met de komst van de rugstreeppad in het gebied omdat er al dieren aanwezig waren in Oranjewijk. De rugstreeppad is een soort die graag op bouwterreinen voorkomt zodat een kolonisatie van Zeeheldenwijk voor de hand lag. Monitoring (ref) naar deze soort wijst uit dat de soort (nog) niet aanwezig is in de Zeeheldenwijk. Er is sinds 2018 wel een plan ontwikkeld hoe om te gaan met de rugstreeppad in de Zeeheldenwijk. Dit is gebonden aan een ontheffing Wet natuurbescherming die nog geldend is tot eind 2025.

Teunisbloempijlstaart

Deze nachtvlinder is in Nederland en ook Flevoland in opmars. Als waardplant heeft de soort de o.a. de teunisbloem. Een plant die niet in het onderzoeksgebied voorkomt. Een andere waardplant is het harig wilgenroosje die wel in de rietkragen staat. Binnen het plangebied wordt meer oeverlengte gerealiseerd dan nu aanwezig is. Daarmee nemen kansen voor het harig wilgenroosje toe. Voor de eventuele benodigde bescherming van deze vlinder zou voorzichtig omgegaan kunnen worden met de huidige rietstroken met wilgenroosje. Dit wordt dadelijk ook geregeld voor de wezel zodat een ontheffing specifiek voor deze soort weinig meerwaarde heeft.

4. Hoe nu verder?

Op basis van de quickscan is een ontheffing nodig voor rugstreeppad, wezel en de water- en meervleermuis. Daarmee is de situatie iets anders dan in 2018 toen het advies luidde om alleen voor de rugstreeppad een ontheffing te realiseren. Het verschil is dat de wezel in 2019 van de vrijstellingslijst gehaald is. In 2018 hoefde er dan ook geen ontheffing aangevraagd te worden. En een ander verschil is dat nu dichterbij de Urkervaart werkzaamheden gepland zijn.

Om deze ontheffing(en) aan te vragen is een activiteitenplan nodig waarin beschreven staat hoe men binnen de Zeeheldenwijk rekening gaat houden met deze beschermde soorten zodat zij geen hinder ondervinden van de ontwikkeling.

5. Literatuur

Reinhold, J. 2018. Beschermde soorten nabij de Urkervaart bij Urk.- Rapport Landschapsbeheer Flevoland LBF-2018-027

